

Memo kapitaalsuitbreiding Alliander

Aanleiding

Alliander (onder andere moedermaatschappij van Liander) heeft plannen om bij te dragen aan de energietransitie. Daarvoor is een fors kapitaal benodigd. Geschat gaat het voor de komende jaren om een bedrag van 1,2 miljard.

Omdat het hier gaat om een landelijke doelstelling is Alliander hierover in overleg met de rijksoverheid. Deze geeft aan dat dit in eerste instantie gezien wordt als een zaak van Alliander en de aandeelhouders van Alliander.

De aandeelhouders van Alliander zijn voornamelijk gemeenten en provincies waaronder Heerhugowaard en Langedijk.

Vraagstelling aandeelhouders

Alliander verwacht voor de energietransitie op korte termijn 600 miljoen extra kapitaal nodig te hebben. De vraag is of de aandeelhouders dit bedrag naar rato van hun aandelen ter beschikking willen stellen aan Alliander (hierbij bestaat de mogelijkheid om maximaal 25% extra ter beschikking te stellen bovenop het pro rato bedrag). Dit moet half december 2021 ter beschikking gesteld moeten worden zodat dit verwerkt kan worden in de jaarstukken over 2021.

De vraag is gesteld aan Heerhugowaard en Langedijk afzonderlijk maar dit zal overgaan naar de nieuwe gemeente Dijk & Waard. Voor de verdere uitwerking geven we in eerste instantie de bedragen per gemeente maar zullen we verdergaan door te kijken naar het totale bedrag.

Financiën

Omvang financiële vraag

Zoals beschreven vraagt Alliander om de aandeelhouders een bedrag ter beschikking te stellen ter grootte van 600 miljoen. Voor Heerhugowaard en Langedijk betekend deze vraag een bedrag van € 1.869.310,= Zie voor de specificatie het onderstaande overzicht.

	Aantal	
Totale aandelen Alliander	136.794.964	
Aandelen Heerhugowaard	278170	0,203%
Aandelen Langedijk	148017	0,108%
Totaal	426187	0,311%
Gevraagd kapitaal	600.000.000	
Gevraagd Heerhugowaard	1.220.088,77	
Gevraagd Langedijk	649.221,27	
Totaal	1.869.310,04	

Aard van de terbeschikkingstelling

Alliander vraagt in eerste instantie het bedrag ter beschikking te stellen als een obligatielening. Over deze lening zal een marktconforme rente betaald gaan worden. Inclusief een risico-opslag zal deze rente ongeveer 2,1% bedragen. Dit percentage is gebaseerd op de huidige marktrente en is hoger dan wij als gemeenten op dit moment betalen voor het aantrekken van geld.

Echter Alliander heeft in het voorstel een optie opgenomen om de verstrekte lening op termijn (tussen de 5 en 10 jaar) om te zetten in aandelenkapitaal. De verwachting is dat dit in twee tranches gaat gebeuren waarbij de eerste tranche is gepland rond 2025 (400 miljoen) en de tweede tranche is verwacht in 2028 (200 miljoen)

Dat betekent dat de lening niet afgelost gaat worden en er geen direct geld terugvloeit naar de leningverstrekkers (= aandeelhouders).

Gevolgen conversie lening naar aandelenkapitaal in de balans van de gemeente

Als de lening omgezet gaat worden naar aandelenkapitaal zal er voor de leningverstrekkers in de exploitatie niet direct iets gebeuren. Voor het bedrag van de lening krijgen zij aandelen terug en daarom ontstaat er alleen een verschuiving binnen de balans. Er zal daardoor geen direct verlies worden geleden op de omzetting. Wel is er een effect in de opbrengsten van de lening versus de opbrengsten van de extra aandelen (het dividend).

Rendement

Als de lening verstrekt is zal er (naar schatting) een jaarlijks rendement zijn van 2,1%. In het geval van de gemeente Dijk & Waard gaat dit om een bedrag van afgerond € 40.000,- per jaar. Gezien de huidige rentestanden voor het aantrekken van gelden kan gezegd worden dat ongeveer de helft van dit rendement netto overblijft als de gemeente besluit voor deze kapitaalsverstrekking middelen aan te trekken. Als de kapitaalsverstrekking gedekt kan worden uit eigen middelen is het hele bedrag te zien als rendement. De verwachting is dat het totale rendement 4 jaar ontvangen zal worden en daarna voor een derde van dit bedrag nog drie jaar. Het totale rendement zal daarom voor de gemeente afgerond rond de € 170.000 bedragen voor de omzetting plaats zal vinden van lening naar aandelenkapitaal.

Financiële gevolgen van het verstrekken van de lening en de toekomstige conversie naar aandelenkapitaal.

Na de conversie van de lening naar aandelenkapitaal zal er geen rente meer worden ontvangen. Het rendement zal dan bestaan uit dividendontvangsten. De dividendontvangsten betreffen een aandeel van de winst dat naar rato uitgekeerd zal worden aan de aandeelhouders. In het geval iedere aandeelhouder meedoet met deze financieringsaanvraag zal de onderlinge verhouding van de aandeelhouders niet wijzigen en ontvangt de gemeente dus nog hetzelfde deel van het beschikbare dividend zoals dit voor de conversie was. Een extra dividend zal dan alleen ontstaan indien de winst (of feitelijk het beschikbare dividend) van Alliander toe zal nemen.

De vraag is of er een grote winststijging te verwachten is en of deze (op termijn) het ingezette kapitaal zal vergoeden.

Over de laatste drie jaar is het gemiddeld bedrag aan ontvangen dividend voor de gemeenten Heerhugowaard en Langedijk afgerond € 350.000,-

Door het aantrekken van de lening zal de winst van Alliander waarschijnlijk de eerste jaren dalen. Immers er moet rente betaald worden. (Een deel van) de ontvangen rente is

daardoor een soort 'sigaar uit eigen doos'. Het lijkt of we een hogere rente krijgen maar dat is niet helemaal juist.

Na conversie van de lening vervalt de rentelast en zal de winst (en het dividend) weer stijgen. De totale opbrengsten voor de gemeenten blijven dus redelijk gelijk.

Van een echte vergoeding voor het gestorte geld is derhalve pas sprake als de winst van Alliander substantieel zal stijgen en de dividenduitkering hoger zal worden. De verwachting is niet dat dit op korte danwel middellange termijn zal gebeuren. Een mogelijk voordeel ter grootte van het gevraagde leningbedrag zou (als het al zal ontstaan) pas op zeer lange termijn plaatsvinden. Een relatief lichte stijging van het rendement (en dividend) is op korte termijn wel mogelijk.

Naast de kapitaalsinjectie van de aandeelhouders waarschijnlijk nog meer geld aangetrokken moeten worden van andere partijen die zullen zorgen voor hogere rentelasten.

Risico's/kanttekeningen

Het al dan niet participeren in de vraag van Alliander kent bepaalde risico's/kanttekeningen. Deze zullen hier toegelicht worden.

Verwatering aandelenkapitaal

Als we niet participeren in kapitaalsverstrekking en de andere aandeelhouders doen dat wel dan is er bij een conversie van de lening naar aandelen sprake van verwatering van ons aandelenkapitaal in Alliander. Dit betekent dat we bij een dividenduitkering relatief minder dividend zullen krijgen. Het totale aandelenkapitaal van Alliander is ongeveer net zo groot als de gevraagde lening. Als alle andere partijen bij elkaar wel het gevraagde bedrag bij elkaar krijgen maar de gemeente Dijk & Waard zou niet participeren dan gaat ons aandeel in het dividend mogelijk met 50% dalen. Dat zou ons in de huidige situatie dan € 175.000,= per jaar kosten. In het geval de resultaten naar beneden gaan, wat in de eerste jaren te verwachten is, is dit bedrag minder groot. Als de resultaten van Alliander in de toekomst zullen stijgen dan krijgen we weliswaar een minder aandeel van het dividend maar dan zal dit in Euro's mogelijk weer dichterbij het huidige dividend komen.

Van de grote aandeelhouders (provincie Friesland, Provincie Gelderland, Provincie Noord-Holland en de gemeente Amsterdam, die samen goed zijn voor 75,8% van het aandelenkapitaal) is bekend dat zij akkoord gaan met de gevraagde obligatielening. Hiermee is al bijna 500 miljoen zeker gesteld. Van enkele kleinere aandeelhouders met een belang rond dat van de nieuwe gemeente Dijk & Waard is ook bekend dat zij akkoord zijn. De verwachting is daardoor dat het minimale bedrag van € 550 miljoen gehaald zal worden.

Als Dijk & Waard niet zal participeren is de kans op verwatering dus aanzienlijk.

Op de middellange/lange termijn zal het nadeel van de verwatering groter zijn dan het voordeel dat we hebben als we niet op dit moment participeren. We gaan er dan vanuit dat de overige zaken van Alliander gelijk blijven en dat er geen verdere vragen tot kapitaalsversterking komen (wat gezien de omvang van de benodigde investeringen niet geheel uit te sluiten is).

Tegenvallende resultaten

Bij tegenvallende resultaten (of überhaupt mindere resultaten dan nu en dus minder beschikbaar dividend) ontvangt de gemeente minder dividend. Het eerder genoemde nadeel van verwatering is dan ook kleiner. Tegenvallende resultaten zijn altijd een risico in het geval er deelgenomen wordt in organisaties.

Uitstellen/wegvallen van dividend

Alliander wil/moet een gezonde solvabiliteit hebben. Gezien de verwachte investeringen voor de komende jaren van 1,2 miljard is daarom extra eigen vermogen nodig. De hoop is om dat op de manier van het aantrekken van deze obligatielening en de toekomstige omzetten te krijgen. Indien de lening niet geëffectueerd gaat worden (er is gesteld dat de gemeenten gezamenlijk minimaal 550 miljoen beschikbaar moeten stellen om de lening te effectueren) bestaat de mogelijkheid dat Alliander besluit om geen dividend uit te keren om zo de vermogenspositie te versterken.

Overige afwegingen

De eerdergenoemde argumenten en risico's zijn met name financieel gedreven. Er is daarnaast ook een inhoudelijke afweging te maken. In hoeverre zijn gemeenten (als aandeelhouder van Alliander) verantwoordelijk voor de energietransitie en is deze stap dan geen goede manier om die verantwoordelijkheid ook daadwerkelijk op te pakken. Daarbij zien we dat de energietransitie ook voor oplossingen (kan) zorgen voor de huidige infrastructuur die in de toekomst tot problemen kan leiden voor de gemeenten.

Vervolgproces en planning

Na vaststelling in de gemeenteraden zal dit voor 1 december medegedeeld moeten worden aan Alliander.